

ADİL BAŞOĞUL
AKİLE RUH
ALEYNA CUCİ
AMRİDDİN PULOTOV
ASLIHAN DUMAN
AYŞEGÜL ÖRSELOĞLU
AYTEKİN KARAÇOBAN
BEDRİYE KORKANKORKMAZ
BİLGE ERCİLASUN
BİRSEN KARACA
BURCU YALÇINKAYA
CAN ŞEN
COŞKUN EROĞLU
DİNÇER ÖZTÜRK

ERDAL ATICI
FADEN ATASEVEN
FİKRET YAZICIOĞLU
GÜLSÜM İŞILDAR
HASAN ULAŞ
HATİCE EĞİLMEZ KAYA
İLHAN KEMAL
LİNA YALINÇAY
M. KANSU
MELTEM GÜDEMEZOĞLU
MELTEM GÜLER
METİN TURAN
MEVLÜT ŞENER

MİLAT BÜLENT KILIÇ
MURAT ÖLMEZ
NESRİN AYKAÇ
NİLAVRONİLL SHOOVRO
RA HEEDUK
SADRİDDİN AYNİ
SENEM GÖKEL
SEVGİ EROL ÖÇAL
ŞAFAK SUN
ŞAHİN YENİŞEHİRLİOĞLU
TAHSİN ŞİMŞEK
UĞUR OLGAR
VAGİF SULTANLI
YUSUF SAĞLAM

turnalar

ULUSLARARASI TÜRK DİLİ, ÇEVİRİ,
KÜLTÜR VE EDEBİYAT DERGİSİ

101

Sahibi

KIBATEK

[Kıbrıs, Balkanlar, Avrasya Türk Edebiyatları Kurumu] Vakfı adına

İsmail Bozkurt

Genel Yayın Yönetmeni

Metin Turan

Yayın Yönetmeni (Editör)

Prof. Dr. Mehmet Çevik

Yayın Koordinatörü

Dr. Hüseyin Ezilmez

Kapak Desen

Muhammet Oba

Kapak Düzenleme

Muharrem Yalçınkaya

AKADEMİK DANIŞMA VE HAKEM KURULU

Prof. Dr. Apollanaria Avrotina- Prof. Dr. Ümüt Akagündüz-
 Prof. Dr. Sevim Akten- Prof. Dr. Tülin Arseven-Prof. Dr. Dilek
 Batıslam- Prof. Dr. Suzan Canhaşı- Prof. Dr. Serpil Aygün Cengiz-
 Prof. Dr. Hanife Nalan Genç- Doç. Dr. Reyhan Çelik- Prof. Dr. Ayten Er-
 Prof. Dr. Tuna Ertem-Dr. Meltem Güler, Prof. Dr. Birsan Karaca-
 Dr. Solmaz Karabaşa- Prof. Dr. Ayten Kaplan- Prof. Dr. Ayla Kaşoğlu-
 Prof. Dr. Kurtuluş Kayalı- Doç. Dr. Nazan Kahraman-
 Doç. Dr. Galina Miskinina-Prof. Dr. Betül Mutlu- Prof. Dr. Tuğrul İnal-
 Prof. Dr. Eunkyung Oh- Doç. Dr. Alev Önder- Prof. Dr. Melahat Pars-
 Dr. Tahereh Mizaei Saeidabad-Prof. Dr. Medine Sivri-
 Doç. Dr. Can Şen- Prof. Dr. Aysıt Tansel- Dr. Kaan Tanyeri-
 Prof. Dr. Devrim Topses- Prof. Dr. Cengiz Tosun- Prof. Dr. Hatice
 Köroğlu Türközü - Prof. Dr. Ali Yakıcı- Prof. Dr. Grayzna Zajac

Yönetim ve Yazışma

Naim Efendi Sokak Suriçi Gazi Mağusa/KKTC
 Tel: 0542 852 78 15 E-mail: kibatek@gmail.com

TÜRKİYE

Konur Sokak 36/13 - Tel: (0.312) 425 39 20
 0532 787 37 30

Fax: (0.312) 417 57 23 Kızılay - Ankara

E-mail: kibatek@gmail.com www.kibatek.tr

Abone Bedeli (Posta Bedeli Dahil) : 2.000 TL

Öğrenci ve öğretmenlere %50 indirimlidir.

Katkılarınızı

Kıbrıs Balkanlar Avrasya Türk Edebiyatları Kurumu'nun
 Türkiye İş Bankası, 4213-0734181 numaralı hesabına yatırıp,
 kibatek@gmail.com adresine bilgi veriniz.

Baskı:

Başkent Klîşe & Matbaacılık, Bayındır Sokak. 30/1, Ankara

Yerel Süreli Yayın

Baskı Tarihi : 1 Şubat 2026

İçindekiler**MAKALE/İNCELEME/DENEME**

TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDE SAVUNULAN KIBRIS KONULU TEZLER VE KIBRIS TÜRK EDEBİYATINA GÖSTERİLEN İLGİ ÜZERİNE BİR İNCELEME/ BİRSEN KARACA	3
ROMAN, HAYAT VE TARİH: İSMAİL BOZKURT'UN KAZA ROMANI/ BİLGE ERCİLASUN	12
BEKİR KARA'NIN "BIÇAK SIRTINI" HİKAYESİNDE KIBRIS TÜRKLERİNİN ÖZGÜRLÜĞE KAÇIŞI/ CAN ŞEN	21
M. KANSU'NUN HUZUR* KİTABI ÜZERİNE BİR İNCELEME/ METİN TURAN	25
FİKRET DEMİRAG'IN ŞİİRİNDE KİMLİK, ADA VE TARİHSEL BELLEK/ ŞAFAK SUN	32
EMPERYALİZMİN ŞİİSEL BİR MEŞRULAŞTIRMASI: RUDYARD KIPLİNG'İN KALEMİNDEN "BEYAZ ADAMIN YÜKÜ" / MELTEM GÜLER	40
HAYRANLIKTAN KOPUŞA: MAKSİM GORKİ'NİN GÖZÜNDEN TOLSTOY'LA ÇATIŞMALI BİR YAKINLIK/ ASLIHAN DUMAN	48
BALIKÇI'NIN AKDENİZ'İ/ TAHSİN ŞİMŞEK	57
ÇİNGİZ GUSEYNOV'UN MUHAMMED MEMED MEMİŞ ADLI ROMANI ÜZERİNE METİN ODAKLI BİR ANALİZ/ AYŞEGÜL ÖRSELOĞLU	64
SEMERKANT'TAKİ SADREDDİN AYNİ ANI EVİ-MÜZESİ/ AMRİDDİN PULOTOV	72
DURU VE YALIN SÖZÜN BİLEŞKESİ BİR ESER: UYDUM SUYUN AKLINA "YALNIZ/ GİDER YALNIZLIĞINI GİDERMEK İÇİN DÖNDÜĞÜNDE KENDİNİ DE BULAMAZ."/ HATİCE EĞİLMEZ KAYA	79
BABAMIN, DEDEMİN İZİNDEN KARAFİLLİ YAYLASINA/ ERDAL ATICI	84
SAFRAN SARISININ HAFIZASI: BEYHAN KEÇELİ'NİN "SAFRAN SARISI" HİKAYESİNDE GEÇMİŞLE YÜZLEŞME/ DİNÇER ÖZTÜRK	90
NERGİS ÇİÇEĞİNİN ÖYKÜSÜ/ NESRİN AYKAÇ	96
ŞİİR	
M. KANSU	2
SENEM GÖKEL	11
UĞUR OLGAR	38
NİLAVRONİLL SHOORVO/ ÇEV.: AYSEN RITZAUER	39
AYTEKİN KARAÇOBAN	46
MEVLÜT ŞENER	56
ŞAHİN YENİŞEHİRLİOĞLU	50
ADIL BAŞOĞLU	52
SADRİDDİN AYNİ / ÇEV.: MİLAT BÜLENT KILIÇ	75
İLHAN KEMAL	81
RA HEEDUK / ÇEV.: FADEN ATASEVEN	82
MELTEM GÜDEMEZOĞLU	89
SEVGİ EROL ÖÇAL	95
GÜLSÜM İŞİLDAR	95
FİKRET YAZICIOĞLU	97
MURAT ÖLMEZ	100
ÖYKÜ	
TOZLU DÜŞLER/ AKİLE RUH	30
ŞEHİR TABELASI/ YUSUF SAĞLAM	51
BİRİCİKLİĞİM VE KORKMaktan BİLEMEDİKLERİ / BURCU YALÇINKAYA	69
ORMAN BEKÇİSİ / VAGİF SULTANLI	76
LACİVERT CEKET / COŞKUN EROĞLU	98
KİTAP TANITIM	
ASLIHAN DUMAN'IN GÜNEŞİN IŞINLARINI BEKLERKEN KİTABINDA ZAMAN, BELLEK VE DÖNÜŞÜM" / LİNA YALINÇAY	101
GECE/ ALEYNA CUCİ	103

BEKİR KARA'NIN "BIÇAK SIRTİ" HİKÂYESİNDE KIBRIS TÜRKLERİNİN ÖZGÜRLÜĞE KAÇIŞI

The Escape of Turkish Cypriots to Freedom in Bekir Kara's "Bıçak Sirtı" Story

Can Şen*

Özet

Kıbrıs Türk edebiyatında roman, hikâye ve tiyatro türünde verdiği eserlerle kendisine önemli bir yer edinen Bekir Kara, eserlerini kendisinin ve Kıbrıs Türklerinin hayat deneyimlerinden yararlanarak kaleme almıştır. Eserlerinde bireysel, toplumsal ve tarihî konuları işleyen Kara, *Çalkantı* adlı hikâye kitabında yer alan "Bıçak Sirtı" hikâyesinde Kıbrıs Barış Harekâtı sonrasında adanın güneyinde kalan Türklerin kuzeye geçme çabalarını işlemiştir. Çalışmamızda Kara'nın Kıbrıs Türklerinin özgürlüğe kaçışını işlediği bu hikâyesi zorunlu göç bağlamında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs Türk edebiyatı, hikâye, Bekir Kara, "Bıçak Sirtı", Kıbrıs Barış Harekâtı, göç.

Abstract

Bekir Kara, who has earned an important place for himself in Turkish Cypriot literature with his works in the genre of novels, stories and plays, wrote his works by drawing on his own life experiences and those of Turkish Cypriots. Kara, who deals with individual, social and historical issues in his works, depicted the efforts of the Turks who remained in the south of the island to move to the north after the Cyprus Peace Operation in the story "Bıçak Sirtı" ("Knife Edge") in his story book called *Çalkantı*. In our study, Kara's this story in which he deals with the escape of the Turkish Cypriots to freedom will be examined in the context of forced migration.

Keywords: Turkish Cypriot literature, story, Bekir Kara, "Bıçak Sirtı", Cyprus Peace Operation, migration.

1. Giriş

Kıbrıs Türk edebiyatında Batılı tarzda ilk hikâye Ahmet Tevfik Efendi'nin 1897'de yayımlanan "Bir Manzara-i Dil-güşâ" adlı eseridir (Karakartal, 2019: 14). 19. yüzyılın son yıllarında diğer edebî türlerde olduğu gibi bu şekilde ilk örneği verilen hikâye türü Kıbrıs Türk edebiyatında 1940'lara kadar ciddi bir atılım gösterememiş ve Hikmet Afif Mapolar'ın bu yıllarda verdiği eserlerle güçlenmeye başlamıştır (Yeniasır - Gökbulut, 2019: 21).

Roman ve tiyatro türünde verdiği eserlerin yanı sıra hikâyeleriyle de Kıbrıs Türk edebiyatında önemli bir yeri olan Bekir Kara, 13 Temmuz 1945'te bugün Güney Kıbrıs'ta kalan Baf'ın Bağrıkkara (Fasula) köyünde dünyaya gelmiştir (Karakoca, 2023: 27). Üniversite eğitiminden önce futbolculuk, işçilik yapan ve Türk Mukavemet Teşkilatı'nda görev alan Kara, 1962-1963 eğitim döneminde lise öğrencisiyken *Toprak Kokusu* adlı ilk tiyatro eserini yazmıştır. Liseden sonra eğitimine bir süre ara veren ve evlenen Kara, daha sonra 1968-1972 yılları arasında Bursa Eğitim Enstitüsü'nde üniversite eğitimini tamamlamıştır (Karakoca, 2023: 32-33; Demiryürek, 2018).

Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra ailesiyle Güzelyurt'a yerleşen Bekir Kara, 1994'te emekli olana kadar öğretmenlik yapmıştır. Yazar, 2022 yılında Güzelyurt'ta vefât etmiştir (Karakoca, 2023: 33). Üretken bir yazar olan Kara'nın *Sırlar Ölümsüzdür*, *Çalkantı* ve *Aşka Dair* olmak üzere üç hikâye kitabı, altı romanı, bir kısmı basılmamış kırka yakın tiyatro eseri bulunmaktadır (Karakoca, 2023: 37-39).

Bekir Kara, hikâyelerinde bireysel konuların yanında toplumsal ve tarihî konuları da işlemiştir (Ercilasun, 2019: 207). Kara'nın konularını gerçek hayattan ve yaşadıklarından seçtiği ve bunları hikâyelerinde ustalıklarla işlediği görülmektedir. Hikâyelerinde karakterlere derinlik kazandırmak yerine, olayları öne çıkaran bir yazar olan Kara, birbirinden çok farklı durumları başarıyla işleyen gerçekçi bir yazardır (Ercilasun, 2019: 214).

* Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. ORCID: 0000-0001-7449-5112.

Bekir Kara, *Çalkantı* kitabında yer alan ve çalışmamızda inceleyeceğimiz "Bıçak Sırtı" hikâyesinde de Kıbrıs Türk toplumunun tarihî gerçekliğinden yararlanarak 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sonrasında güneyde kalan Kıbrıs Türklerinin özgürlüğe kaçışını işlemiştir.

2. "Bıçak Sırtı": Özgürlük İçin Zorunlu Göç

Halk edebiyatı ve Divan edebiyatı türlerinde de görülen göç teması, modern Türk edebiyatında daha belirgin ve edebî ürünlere kaynaklık eden bir konumda karşımıza çıkmaktadır (Akgün, 2016: 19). Bunda 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecinin hızlanmasıyla beraber göç olgusunun Türk toplumunda daha fazla hissedilmesinin etkisi büyüktür. Aynı durum 1878'de İngiliz sömürge yönetimine giren Kıbrıs için de geçerlidir. Kıbrıs Türkleri bu tarihten itibaren sömürgeciliğin baskıları ve daha sonra ortaya çıkan Rum terörü sebebiyle başta Osmanlı/Türkiye olmak üzere İngiltere ve Avustralya gibi ülkelere dış göçle yerleşmişler, bu göçlerin yanı sıra bilhassa Rum terörü yüzünden ada içerisinde de evlerini terk ederek iç göçle Kıbrıs'ın başka yerlerine yerleşmek zorunda kalmışlardır. Türklerin adada yaşadıkları iç göçlerde tarihî kırılmaların yaşandığı 1958, 1963 ve 1974 yılları önemli dönüm noktalarıdır. Özellikle 1963 sonrasında Kıbrıs Türkleri güvenlik sebebiyle zorunlu olarak iç göçe yönelmişlerdir (Aylanç, 2011: 315).

Zorunlu göç sebebiyle yerinden yurdundan olma, can güvenliği tehdidi ve terör gibi dramatik insanlık hâllerini yaşayan Kıbrıs Türklerinin bu yaşanmışlıkları edebî birikimlerini de doğrudan şekillendirmiştir (Turan, 2019: 42). "Bıçak Sırtı" hikâyesini bu doğrultuda inceleyeceğimiz Bekir Kara, iki ciltlik *Bellekteki İzler* romanında da 1974 sonrasında Kıbrıs Türklerinin kuzeye göçünü işlemiştir (Aylanç, 2011: 212-213, 239).

15 Temmuz 1974'te Makarios'la anlaşmazlığa düşen EOKA-B militanı Rumların Kıbrıs'ta bir darbe yapması üzerine Türkiye, garantörlük hakkını kullanarak 20 Temmuz ve 14 Ağustos tarihlerinde iki harekât düzenleyerek adadaki terör olaylarını bitirmiş ve sadece Kıbrıs Türklerinin değil, Rumların da güvenliğini sağlamıştır (Tamçelik, 2023: 181-190).

Kıbrıs Barış Harekâtı'nın başarıyla neticelenmesiyle bugün KKTC'nin sınırlarını oluşturan adanın kuzeyindeki kesim Kıbrıs Türkleri için güvenli bölge hâline gelmiştir. Bununla birlikte adanın güneyinde kalan ve harekât öncesinde ya da esnasında kuzeye geçeme-

yen Türkler güneyde mahsur kalmışlardır. Güneyde kalan ve harekât esnasında bir kısmı adadaki İngiliz üslerine sığınan Türkler hem güvenlik endişesiyle hem de kuzeydeki yakınlarına ulaşabilmek için adanın kuzeyine geçmek istemişlerdir. Lâkin kuzeyde kalan Rumların güneye ve güneyde kalan Türklerin kuzeye geçebilmeleri harekâttan bir sene sonra, 9 Ağustos 1975'te yapılan nüfus değişimi anlaşmasıyla resmî olarak gerçekleşebilmiştir (Tamçelik, 2023: 193).

Güneyde mahsur kalan Türklerin buradaki bekle-yişleri onlar için oldukça stresli olmuştur. Kendisi de bu deneyimi yaşayan Bener Hakkı Hakeri, *Kurtuluşa Kaçış* adlı hatıralarında güneydeki Türklerin yaşadıklarını ve kuzeye geçmek için gösterdikleri çabayı anlatmıştır (Hakeri, 1997). Güneydeki Kıbrıslı Türklerin bir kısmı uzayıp giden bekle-yişi neticelendirmek için gayri resmi yollardan kuzeye geçmeye çalışmışlardır:

"Güney'den Kuzey'e geçmeye çalışanların durak yerlerinden birisi Geçitkale'ye diğeri Larnaka'nın Türk semtiydi. Larnaka'ya gelebilenler buradan Pile yoluyla Pergama'ya geçmekte, oradan da Kurtarılmış Bölge diye adlandırılan ve Türk'ün tamamen yönetimine giren topraklarda yerleşmeye çalışmaktaydılar. Baf ya da Leymosun yörelerinden Kuzey'e doğrudan doğruya geçenler bulunmaktaydı. Bu geçenlerin geçişleri üzerine türlü öyküler anlatılmaktaydı." (Hakeri, 1997: 170).

Bekir Kara, "Bıçak Sırtı" hikâyesinde Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra adanın güneyinde kalan beş kişinin kuzeye geçme çabasını işlemiştir. Hikâye, Mahmut ile bir Rum taksicinin pazarlığı ile başlamaktadır. Mahmut, karısı ve iki çocuğu ile kuzeye geçmek istemektedir ve hikâyenin vak'a zamanından önce bir Rum taksiciyle bunun için anlaşmıştır. Fakat tanıştıkları saatte Mahmut'un görüştüğü kişi değil, bir başka taksici gelir. Bu taksici, Mahmut'un önceden görüştüğü kişinin kardeşi olduğunu, onun gelemediğini ve kendisini gönderdiğini söyler. Fakat bu taksici kardeşinden farklı olarak kişi başı beş lira daha fazla ücret istemektedir. Mahmut'un yeni ücreti fazla bulması üzerine şoför tehlikeli bir iş yaptığını, bu yüzden buna değecek bir meblağ istediğini söyler. Taksicinin Mahmut'a önerisi kuzeye geçmek isteyen bir kişi daha bulması ve ekstra ücreti ondan almasıdır (Kara, 1999: 203-205). Taksici, Mahmut'a İngiliz üssünün kuzeye geçmek isteyen Türklerle dolu olduğunu ve ücreti fazla bulup kendisiyle gelmek istemezlerse başkalarını götüreceğini söyler (Kara, 1999: 206). Hikâyenin bu ilk kısmında

Rumların Türklerin içinde buldukları zor durumdan yararlanarak onları yüksek meblağlar karşılığında kuzeye geçirdikleri anlaşılmaktadır. Tabii ki bu, uzun süre Rum terörüne maruz kalmış Türkler için tehlikeli bir çözüm arayışıdır. Güney de kalmak da içerdiği belirsizlikle beraber tehlikelidir. Bu yüzden Mahmut ailesiyle beraber kuzeye geçmek istemektedir.

Hikâyenin devamında Mahmut kuzeye geçmek isteyen Emel adlı bir kadınla görüşür. Emel'in eşiyle sekiz aylık bebeği kuzeydedir ve onlardan haber alamamaktadır. Bu yüzden Mahmut'un ailesiyle beraber kuzeye geçmeyi kabul eder (Kara, 1999: 205-206). Mahmut'un taksiciyle o gün saat on yedide yola çıkmak için anlaşmasına rağmen şoför yarım saat kadar gecikir. Gecikme sebebiyle endişeye düşen Emel'e Mahmut'un cevabı hem onları bekleyen yolculuğun süresini hem de bu yolculuk için ödedikleri meblağın yüksekliğini ortaya koymaktadır: *"Gelecek... Parayı kim atar Emel hanım? Bir saatlik yol için adam, dünyanın parasını kazanacak. Bu kadar parayı kim olsa kaybetmek istemez."* (Kara, 1999: 207).

Yola çıktıklarında şoför oldukça gergindir ve aracı oldukça hızlı sürmektedir. Piskobu Kampı'na vardıkları sonra rahatlayan şoför bundan sonrasının rahat olduğunu söyler ve gerginliğini şöyle açıklar:

"Kamp yakınlarında gizli polisler vardır. Sürekli taksileri gözlüyorlar. Baksana! Taksinin plâkasını bile değiştirdim."

'Ha, demek, sizinkilerden korkuyorsun sen.'

'Kimden korkacağım başka? Sizinkiler n'apacak ki bana?!'" (Kara, 1999: 208).

Taksicinin Türkleri kuzeye geçirirken soydaşlarından çekinmesi doğaldır, zira yasadışı bir iş yapmaktadır. Bununla birlikte kısa bir süre sonra kendisinin de tekin biri olmadığı anlaşılır. Şoför, Plâtres civarından geçerken arabayı ana yoldan çıkararak toprak bir yola sokar, bunu bir barikattan saklanmak için yaptığını söyler. Oysaki niyeti başkadır. Uzun bir süre bozuk yolda gittikten sonra aniden arabayı durdurur ve yolculara sert bir şekilde inmelerini söyler. Ormanlık alanda bir evin önünde durmuşlardır ve şoför planda olmayan bir şekilde üç dört saat kadar burada kalacaklarını söylemektedir (Kara, 1999: 208-209).

Eve girdiklerinde içmeye başlayan şoför bu sefer de sabaha kadar burada bekleyeceklerini söyler. Mahmut ve diğerleri onun tavırlarından ve bu durumdan rahatsız olsalar da çaresizlik içinde beklemek zorunda olduklarının farkındadırlar. Şoför içmeye devam ederken

iyice sarhoş olur, yolcular bu esnada onun silah taşıdıklarını da görürler (Kara, 1999: 210-212). Şoför, kısa bir süre sonra yılışık bir tavırla Emel'i beğendiğini ve onu istediğini, bu isteğinin gerçekleşmesinden sonra yola çıkacaklarını söyler. Mahmut'un buna karşı çıkması üzerine şoförün söyledikleri onun kişiliğini belirginleştirmektedir: *"Savaşta siz ahabap, dedi. 'Savaşın insanlığa sığar yanı var mıdır?'"* (Kara, 1999: 213). Aralarındaki konuşma şoförün silah çekmesiyle tartışmaya dönüşür. Şoför; onları öldürmeyeceğini, kuzeye götüreceğini fakat sadece Emel'le birlikte olmak istediğini söyler. Mahmut'un sert tepkileri üzerine Mahmut'un kızı Cangül'ü yakalayıp silahını çocuğun kafasına dayar. Bunun üzerine Emel, çocuğu ve diğerlerini kurtarmak için şoförün isteğini kabul eder. Mahmut her şeye rağmen buna engel olmak istemektedir fakat Emel'in şu sözleri karşısında durumu kabullenmek zorunda kalır:

"Belki ben de yaşayamam. Ama bu çocuklar yaşayacak. Barış olursa ancak rahat yaşayabiliriz. Eğer barış olmazsa, gelecekte bu çocuklar, belki de bizim yaşadıklarımızın beterini yaşayacaklardır. Umut barıştadır. Savaş savaştır işte. Ya ölürsün, ya da yaşamın boyunca unutamayacağın ve her anımsadığında utanç duyacağın anıların olur. Savaşa neden olanlar utansın. Bunca şeyimizi yitirdik. Şu çocukları olsun kurtaralım, eğer mümkün olursa... (...)" (Kara, 1999: 215).

Bunun ardından Mahmut, ailesini alarak başka bir odaya geçer. Şoför ile Emel yalnız kalmışlardır. Aralarındaki diyalogda şoför bu şekilde iki kadınla daha birlikte olmaya çalıştığını; birini direndiği için öldürdüğünü, ikincisine ise tecavüz ettiğini söyler. Bu sözleri onun zor durumdaki insanların durumundan istifade etmeye çalışan bir sapık olduğunu ortaya koymaktadır. Savaşı bir yanı ölüm, bir yanı yaşam olan bir bıçağın sırtına benzeten şoför onların kuzeye geçmek istemelerini, bunun için böyle kötü durumlara katlanmalarını anlamsız bulmaktadır (Kara, 1999: 216-217). Bu noktada Emel'in sözleri yine yazarın vermek istediği mesajı belirginleştirmektedir: *"(...). İşte senin gibilerin yüzünden geçmek istiyoruz. Hem de ölüme göze alarak. Senin dediğin gibi; biz şu anda, o bahsettiğin bıçağın sırtında yürüyoruz. Bir yanımız ölüm, diğer yanımız yaşam. (...)"* (Kara, 1999: 217).

Konuşma devam ederken şoför yarım saat sonra yola çıkmak zorunda olduklarını söyleyerek Emel'i sıkıştırmaya başlar. Emel bu noktada onun istediğini yapacağını ama kocasının başka bir kadından has-

talık kaptığını ve kendisine bulaştırdığını söyleyerek şoföre hastalık kapma ihtimali olduğunu ima eder (Kara, 1999: 218). Hikâyede bu nokta açıklığa kavuşturulmamış olsa da bunun Emel'in adamı kandırıp ondan kurtulmak için söylediği bir yalan olduğu rahatlıkla tahmin edilebilmektedir.

Bundan sonra hikâye şoförün Mahmut'a seslenip yola çıkacaklarını söylemesi ile devam eder. Hikâyenin kalan kısmında şoförle Emel'in arasında ne olduğu açıklanmamıştır. Şoförün hastalık kapma riskinden korkup niyetinden vazgeçmiş olması ya da bunu umursamayıp istediğini yapmış olması da mümkündür. Hâkim konumdaki anlatıcı bu kısmı aktarmadığı gibi yolculuk esnasında şahıslar arasında bununla ilgili bir diyalog da geçmemiştir. Bu belirsizlik Bekir Kara'nın anlatım tarzıyla alâkalıdır. Kara; bazı hikâyelerini şaşırtıcı bir sonla bitirmekte, kimi hikâyelerinde ise düğümleri çözmeden bırakmaktadır (Ercilasun, 2019: 214). "Bıçak Sırtı"nda hikâyenin sonu şaşırtıcı bir şekilde bitirse de yazar Emel'le ilgili durumu belirsiz bırakmayı tercih etmiştir.

Tekrar yola çıktıktan sonra şafağın ilk ışıklarıyla şoför onları sınıra yakın bir yerde bırakır. Yüz metre ileride Türk bayrakları görülmektedir. Emel, Mahmut ve ailesi sınıra doğru koşarlarken bir Türk askeri tarafından durdurulurlar. İki tarafın da birbirlerinin Türk olduğunu anlamaları üzerine ağlamaya başlarlar ve askerle kucaklaşırlar. Tehlike dolu bir yolculuktan sonra artık özgürlüğe kavuşmuşlardır (Kara, 1999: 219-220).

3. Sonuç

Bekir Kara, "Bıçak Sırtı" hikâyesinde Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra güneyden kuzeye geçmeye çalışan beş Türk'ün yaşadıklarını işlemiştir. Kıbrıs Türklerinin ada dışına ya da ada içerisinde farklı yerleşim yerlerine göçleri 1878'de İngiliz sömürgeciliğiyle başlamış ve 1900'lü yıllarda Rum terörüyle beraber hızlanmıştır. Osmanlı Devleti'nin çöküş yıllarında Balkanlardan ve Kafkaslardan İstanbul'a, Anadolu'ya göç edenlere benzer bir kaderi Kıbrıs Türkleri de yaşamıştır. Bu göçler zorunlu göç hareketleridir ama bir bakıma hayatta kalabilmek için özgürlüğe kaçıştır.

Bekir Kara, bu hikâyesinde 1974 sonrasında Kıbrıs Türklerinin güneyden kuzeye zorunlu göçünü işlerken bu göç yolculuğunun tehlikelerini Rum şoför üzerinden ortaya koymuştur. Kuzeydeki güvenli bölgeye geçmek isteyen ve kimisinin yakınları kuzeyde olan Türkler,

resmî bir mübadelenin gecikmesi sebebiyle gayri resmî yollarla kuzeye geçmeye çalışmışlardır. Türklerin bu zorunlu göçe mecbur kalmasının müsebbibi olan Rumlar ise bu durumu fırsata çevirerek Türkleri yüksek meblağlar karşılığında kuzeye geçirmişlerdir. Haksız bir kazanç elde eden Rum şoför bununla da yetinmeyerek yolcularından birinin namusuna göz dikebilmiştir. Daha önce iki kadına da bu şekilde davrandığını ve birini öldürdüğünü rahatça söyleyebilen şoför insanî değerlerin nasıl yıkıma uğrayabildiğinin çarpıcı bir örneğidir.

"Bıçak Sırtı" Kıbrıs Türklerinin 1878'den sonra yaşadıkları yaklaşık yüz yıllık özgürlük arayışına koşut bir şekilde yolcuların kuzeye geçebilmeleriyle birlikte özgürlüğe kavuşmayla sona ermiştir. Bekir Kara bu hikâyesinde Kıbrıs Türklerinin sancılı yakın tarihinin bir kesitini başarılı bir şekilde işlemiştir.

Kaynaklar

- Akgün, Atif (2016), *Balkan Türklerinin Muhacir Edebiyatı İncelemeleri*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- Aylanç, Mihrican (2011), *Kıbrıs Türk Romanında Göç (1963-2010)*, Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Demiryürek, Meral (2018), "Bekir Kara", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bekir-kara> (erişim tarihi: 13/09/2025).
- Ercilasun, Bilge (2019), "Bekir Kara (Öykü)", *Kıbrıs Türk Edebiyatı Tarihi (1571-2017)*, 5. cilt, Yayın Hazırlayanlar: İsmail Bozkurt - Oğuz Karakartal - Nihal Solak, Ankara: Kıbrıs Türk Edebiyatı Araştırma ve Tanıtma Projesi Yayını.
- Hakeri, Bener Hakkı (1997), *Kurtuluş Kaçış*, KKTC: Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları.
- Kara, Bekir (1999), *Çalkantı*, KKTC: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Karakartal, Oğuz (2019), "Kıbrıs Türk Edebiyatı'nda Öykü", *Kıbrıs Türk Edebiyatı Tarihi (1571-2017)*, 5. cilt, Yayın Hazırlayanlar: İsmail Bozkurt - Oğuz Karakartal - Nihal Solak, Ankara: Kıbrıs Türk Edebiyatı Araştırma ve Tanıtma Projesi Yayını.
- Karakoca, Nurgül (2023), *Kıbrıs Türk Tiyatrosunun Toplumcu Sesi: Bekir Kara*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tamçelik, Soyalp (2023), *Dünden Yarına Kıbrıs: Kıbrıs Türklerinin Varoluş ve Devletleşme Mücadelesi*, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Turan, Metin (2019), "Çağdaş Kıbrıs Türk Romanında Tarih ve Kimlik Sorunu", *Pancuları Cemile Kokulu Ada - Kıbrıs Türk Kültür ve Edebiyatı Üzerine İnceleme/Denemeler*, Ankara: Ürün Yayınları.
- Yeniasır, Mustafa - Gökbulut, Burak (2019), "Kıbrıs Türk Edebiyatında Öykü ve Romanın Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme", *Bizim Külliye*, sayı: 82, s. 20-24.